

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

(fremsendes alene elektronisk til
sikkerhedskontoret@jm.dk)

Journalnr. 2017-01027
23. januar 2018
CO/sb

Vedrørende udkast til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen), JM's sagsnr. 2017-731-00004

Justitsministeriet har ved brev af 20. december 2017 fremsendt udkast til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov til udtalelse.

I Politiforbundet har vi noteret os, at formålet med forslaget er, at der i lyset af den aktuelle sikkerhedssituation skabes (sikker) hjemmel for anvendelse af forsvarers personale til løsning af politiopgaver, såfremt politiets personale- og materielmæssige ressourcer ikke er tilstrækkelige eller ikke er lige så egnede som forsvarers ressourcer, herunder som følge af, at politiet må prioritere sine ressourcer til andre opgaver.

Selvom om formålet må anses for sympatisk, så indebærer forslaget (såfremt det gennemføres) efter Politiforbundets opfattelse et egentligt paradigmeskift for så vidt angår spørgsmålet om retshåndhævelse i fredstid. Politiforbundet er af den opfattelse, at der til enhver tid må sondres skarpt mellem de opgaver, som løses af politiet henholdsvis af forsvaret.

Løsning af politiets opgaver forudsætter efter Politiforbundets opfattelse, at opgaverne løses af et homogent og ensart uniformeret korps med en særlig til formålet gennemført uddannelse, der adresserer de opgaver og udfordringer, der knytter sig til opretholdelse af tryghed, fred og sikkerhed samt forebyggelse og efterforskning af forbrydelser.

Politiforbundet anerkender, at forsvarers personale kompetencemæssigt befinder sig på et højt niveau, og at der naturligvis vil være behov for et løbende samarbejde mellem disse statsinstitutioner - også med henblik på gensidig læring. Det vil imidlertid ikke styrke løsningen af politiets opgaver, hvis der i langt højere grad end i dag inddrages ressourcer fra forsvaret - heller ikke, selvom det i forslaget forudsættes, at bistand fra forsvaret er subsidiær i forhold til, at politiet selv skal løse opgaven, at bistanden skal gives under politiets ledelse, og selvom det forudsættes, at forsvarers personale gives en uddannelse inden de pågældende sættes til at løse politimæssige opgaver.

Politiforbundet kan i princippet erklære sig enig i, at der kan være behov for mere præcist at regulere den bistand fra forsvaret, som der alt andet lige kan tænkes at være behov for i ganske særlige situationer. Politiforbundet mener som anført ovenfor, at der er et klart behov for at opretholde en præcis sondring mellem politiets opgaver og forsvarets opgaver, og at der derfor ikke skal ske en sammenblanding med hensyn til hvilket personale, der løser disse opgaver. Derfor bør forsvarets bistand alene omfatte inddragelse af forsvarets specialkorps i forbindelse med antiterrorbekæmpelse samt personale til ekstraordinær bevogtning af særlige terrormål.

Med forslaget lægges der imidlertid op til, at forsvarets personale vil kunne tillægges politimæssige beføjelser (dvs. at anvende tvangsindgreb overfor borgerne) og at personalet vil kunne indgå i løsningen i en lang række helt almindeligt forekommende dagligdags politiopgaver (eksempelvis almindelig patruljeaktivitet, kontrol- og tilsynsopgaver - med eller uden politimæssige beføjelser).

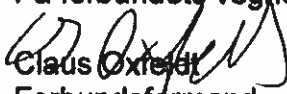
En sådan legitimering af forsvarets deltagelse i løsningen af politimæssige opgaver er med henvisning til det ovenfor anførte efter Politiforbundets opfattelse alt for vidtgående, og indebærer efter forbundets opfattelse i sidste ende en svækkelse af såvel politiet som af forsvaret og dermed en svækkelse af retsstaten.

Politiforbundet anerkender, at det er regeringens (og Folketingets) prærogativ at fordele statens opgaver mellem statens institutioner. I forhold til noget så essentielt som spørgsmålet om opretholdelse af sikkerhed, fred og orden i fredstid bør hensynet til gennemsigtighed med hensyn til hvilken myndighed og med hensyn til den uddannelse, der gives de medarbejdere, som udøver myndigheden, prioriteres forud for de ressourcemæssige betragtninger, som synes at være bærende for det udsendte udkast til lovforslag. Hidtil har det været antagelsen, at løsningen af politimæssige opgaver varetages af medarbejdere med en fuld politifaglig uddannelse. Politiforbundet henstiller på det kraftigste til, at dette udgangspunkt ikke forlades.

Med hensyn til den del af forslaget, som angår udvidelse af politiklagemyndighedens kompetence til også at omfatte sager, der angår personalet fra forsvaret, som yder bistand til politiet, giver det efter Politiforbundets opfattelse god mening, at det er samme myndighed, som behandler klager/sager over personer, der indgår i løsningen af politimæssige opgaver.

Politiforbundet stiller sig imidlertid tvivlende over for, hvorvidt politiklage-myndighedens beføjelser med henvisning til forslagets formulering af retsplejelovens § 1019 r, stk. 2, samt § 1020 m, stk. 2, er afgrænset præcist nok med den virkning, at forsvarets personale konkret vil risikere at opleve usikkerhed med hensyn til deres retsstilling.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Claus Oxhøj
Forbundsformand

Justitsministeriet
Slotsholmen 10
1216 København K

24. januar 2018

(Sendes elektronisk til
sikkerhedskontoret@jm.dk)

Vedrørende udkast til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen) Justitsministeriets sagsnr.: 2017-731-0004

Justitsministeriet sendte 20. december 2017 udkast til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov til høring blandt udvalgte organisationer.

Centralforeningen for stampersonel (CS), Hærens Konstabel- og Korporalforening (HKKF) og Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD) skal indledningsvist bemærke, at vi ser positivt på lovforslaget.

Generelt er det organisationernes opfattelse, at lovforslaget har til formål, at skabe klarhed over de nuværende juridiske gråzoner, – og ser det som et tiltrængt initiativ: Lovforslaget hilses derfor velkommen.

Det skal dog bemærkes, at organisationerne er bekymrede over, at konsekvensen af lovforslaget kan føre til en ressourcemæssig belastning af Forsvaret, hvor ressourcerne ikke er ubegrænsede. Organisationerne skal derfor opfordre til, at der skabes tydelig klarhed over ressourcetræk og -tildeling mellem politi og forsvar.

De tre organisationer har i øvrigt følgende bemærkninger til lovforslaget:

A. Erstatningsberettigelse

De tre organisationer skal på det kraftigste anbefale at udlånt personel fra forsvaret til politiet, der skulle komme til skade

- under udførelse af sikkerhedstjeneste til personlig beskyttelse af særligt højtstående personer,
- under indsats til at befri personer, der er taget til fange eller på anden måde holdes tilbage som gidsler,
- ved en strafbar handling omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 (terrorbestemmelserne), får erstatning efter samme regelsæt som gælder for politiet.

Desuden bør det sikres, at forsvarspersonale, der ikke er omfattet af tjenestemandsløven, ved tilskadekomst, sidestilles med tjenestemænd for så vidt angår udbetaling af supplerende ydelse, jf. lov om Forsvarets personel § 11b, stk. 1. samt aktstykke 425.

Organisationerne opfordrer til, at hjemlen til erstatning og udbetaling af supplerende ydelse fastsættes ved lov og skal henvise til, at det forekommer oplagt at gennemføre de nødvendige justeringer i lov om Forsvarets personel § 11a og § 11b.

B. Politianklagemyndighed/Forsvarets auditørkorps

De tre organisationer er enige i, at det skal være politianklagemyndigheden, der varetager og kører evt. konkrete undersøgelses-/straffesager. Der bør ikke gives mulighed for, at sager overlades til den militære anklagemyndighed til behandling i den militære retsplejes former, da det skaber en uhensigtsmæssig tvivl om sagernes behandling for personellet.

Det skal foreslås, at man søger viden og oparbejdet erfaring hos den militære anklagemyndighed i de tilfælde, hvor politiets anklagemyndighed har begrænset viden, eller der er tale om et specialiseret område.

C. Uddannelse/kompetencer

Efter de tre organisationers opfattelse skal der skarpt sondres mellem de politimæssige beslutningskompetencer og de forsvarsmæssige beslutningskompetencer.

De tre organisationer er bekymrede for, at personel sættes til at løse specialiserede opgaver, de ikke er uddannet til. Organisationerne mener, at der i forbindelse med lovarbejdet bør ske en nærmere præcisering af de opgaver, som relevante medarbejdergrupper forudsættes anvendt til, for eksempel henholdsvis Forsvarets og Hjemmeværnets personale, jf. bemærkningerne til lovforslaget s. 50.

Det er derfor helt afgørende, at den behørig træning, uddannelse eller kompetenceløft etableres, så forsvarets personel kan løfte opgaverne. Sker dette ikke, kan de tre organisationer være bekymrede for, at der kan ske utilsigtede ulykker og hændelser, som i værste fald kan være fatale.

D. Begrænsede ressourcer i Forsvaret

Det er åbenlyst, at der ikke er ubegrænsede ressourcer i det danske Forsvar. De tre organisationer er bekymrede for, at de ressourcer, der skal stilles til rådighed for politiet, har et omfang og en sådan karakter, der gør det vanskeligt for Forsvaret at udføre de kerneopgaver, som Forsvaret har. Hjælpen til politiet må aldrig blive på bekostning af de eksisterende opgaver i forsvaret. I den udstrækning forsvaret skal stille betydelige ressourcer til rådighed, skal der enten ske en ressourcemæssig kompensation til forsvaret eller en nedprioritering af de forsvarsmæssige opgaver.

E. Evaluering af lovændringen

Det er de tre organisationers opfattelse, at lovændringerne løbende bør evalueres - som udgangspunkt en gang om året fra loven vedtages - således at der er mulighed for at foretage justeringer af evt. uhensigtsmæssigheder i loven. Der er i særdeleshed behov for systematisk at bedømme de ressourcemæssige, operative og personalemæssige konsekvenser af Forsvarets bistand til politiet.

Med venlig hilsen

Jesper K. Hansen
Formand CS

Flemming Vinther
Formand HKKF

Niels Tønning
Formand HOD

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til: sikkerhedskontoret@jm.dk

3. januar 2018

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2017-112-0823
Dok.nr. 457272
Sagsbehandler
Mikkel B. Stenalt
Direkte 3319 3216

Vedrørende udkast til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen) – ministeriets sagsnr. 2017-731-0004

Ved brev af 20. december 2017 har Justitsministeriet anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

Udkastet giver umiddelbart ikke Datatilsynet anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Mikkel B. Stenalt

DEN
UAFHÆNGIGE
POLITIKLAGEMYNDIGHED

Justitsministeriet
Sikkerhedskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

Sendt til sikkerhedskontoret@jm.dk

J.nr. 2017-731-0004 – Høring over udkast til forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen)

Aarhus, 23-01-2018

Journalnr.: 139-4-17

Sekretær: Allan Knudsen
Sagsbehandler: Charlotte Storgaard,
CST

Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden) har den 10. januar 2018 modtaget ovennævnte udkast til lovforslag i høring.

Politiklagemyndigheden har tidligere modtaget foreløbigt udkast til lovforslag (modtaget ved mail af 26. juli 2017) samt udkast til lovforslag i intern høring (modtaget ved mail af 31. oktober 2017). Politiklagemyndigheden er kommet med bemærkninger henholdsvis den 21. august 2017 og den 8. november 2017 for så vidt angår de dele af udkastet, der vedrører udvidelse af politiklageordningen.

Dele af det senest fremsendte udkast til lovforslag ses at være ændret på områder, som er væsentlige set i forhold til både Politiklagemyndighedens uafhængighed og en hensigtsmæssig sagsbehandling, idet der i lovforslaget lægges op til, at den militære anklagemyndighed obligatorisk bistår Politiklagemyndigheden i sager omfattet af den foreslåede § 1019 r og 1020 m i retsplejeloven (lovforslagets § 2, nr. 1 og 2).

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget, at:

"Det forudsættes i den forbindelse bl.a., at den militære anklagemyndighed deltager i afhøringer af forsvarspersonale omfattet af

bestemmelsen og løbende får tilsendt kopi af det materiale, som Politiklagemyndigheden tilvejebringer som led i undersøgelsen."

Det fremgår endvidere, at:

"Det nærmere indhold og fremgangsmåden for en sådan bistand aftales mellem myndighederne."

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår videre, at:

"Formålet hermed er, at Politiklagemyndigheden under dens behandling af sådanne sager kan trække på den militære anklagemyndigheds ekspertise i det nødvendige omfang."

Efter Politiklagemyndighedens opfattelse vil det alene i meget sjældne tilfælde være nødvendigt at anmode om den militære anklagemyndigheds ekspertise i sager, der undersøges/efterforskes af Politiklagemyndigheden. Der henvises herved til det i lovforslaget anførte om, at forsvarspersonale bistår politiet med at løse politimæssige opgaver. Endvidere fremgår det af lovforslagets § 4, at militær straffelov ikke finder anvendelse for forhold begået af tjenstgørende militært personel, når personellet yder bistand til politiet efter de foreslåede bestemmelser i politiloven.

Hertil kommer, at en eventuel disciplinær forfølgning af forsvarspersonale udlånt til politiet typisk vil ske i forlængelse af Politiklagemyndighedens undersøgelse/efterforskning, eller i sjældnere tilfælde samtidig hermed. Dette svarer til, at Rigspolitiet og politikredsene iværksætter disciplinær forfølgning, når Politiklagemyndighedens undersøgelse er afsluttet, ligesom Rigspolitiet og politikredsene kan vælge f.eks. at suspendere politipersonale, mens Politiklagemyndighedens undersøgelse pågår. Rigspolitiet og politikredsene deltager imidlertid ikke i Politiklagemyndighedens efterforskning, herunder heller ikke i afhøringer mv., men modtager i relevant omfang rapportmateriale fra Politiklagemyndigheden, mens undersøgelsen/efterforskningen pågår.

Efter Politiklagemyndighedens opfattelse er det således ikke relevant eller hensigtsmæssigt, at repræsentanter fra den militære anklagemyndighed deltager i Politiklagemyndighedens efterforskning/undersøgelser, herunder i afhøringer, medmindre Politiklagemyndigheden selv vurderer, at det i den konkrete sag er nødvendigt med en sådan bistand og deltagelse grundet behov for militær ekspertise under efterforskningen, og som følge heraf anmoder herom. Dette vil som nævnt oven for være undtagelsen.

Politiklagemyndigheden skal derfor foreslå, at teksten til den foreslåede § 1019 r, stk. 2, og § 1020 m, stk. 2, i retsplejeloven ændres til:

"Den militære anklagemyndighed bistår efter anmodning Politiklagemyndigheden [og statsadvokaten] i sager omfattet af stk. 1" med konsekvensændringer i lovforslagets bemærkninger, jf. bl.a. de ovenfor citerede afsnit.

Dette svarer til indholdet af det udkast til lovforslag, der blev sendt i intern høring.

Alternativt skal Politiklagemyndigheden foreslå, at det klart fremgår af bemærkningerne til de foreslåede bestemmelser i § 1019 r, stk. 2, og § 1020 m, stk. 2, at det er Politiklagemyndigheden som uafhængig myndighed, der har beslutningskompetencen og råder over den sag, der undersøges/efterforskes, herunder at det er Politiklagemyndigheden, som vurderer hvilke efterforskningskridt, der skal indledes og hvornår. Dette med henblik på at undgå tvivl om sagsgangen og Politiklagemyndighedens uafhængighed. Det er således efter Politiklagemyndighedens opfattelse af meget væsentlig betydning, at der ikke undervejs i sagsforløbet, hvor der jævnligt skal træffes beslutninger inden for kort tid, opstår tvivl om, at det er Politiklagemyndigheden, der disponerer i sagen, uanset om der i sagen indgår personale udlånt til politiet af forsvaret.

Med henblik på at undgå eventuelle misforståelser om kompetenceforhold i sager omfattet af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, skal

DEN
UAFHÆNGIGE
POLITIKLAGEMYNDIGHED

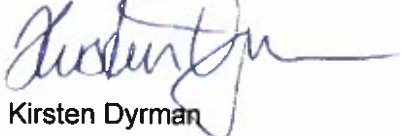
Politiklagemyndigheden endvidere foreslå, at "kan" udgår af udkastets s. 55, 5. afsnit, 3. linje, således at afsnittet får følgende ordlyd:

"Forsvarspersonale omfattes således i disse tilfælde af Politiklagemyndighedens kompetence til at efterforske strafbare forhold begået i tjenesten, jf. § 1020 a, stk. 1, ligesom de omfattes af Politiklagemyndighedens efterforskning i forbindelse med, at en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets eller forsvarspersonalets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets eller forsvarspersonalets varetægt, jf. § 1020 a, stk. 2."

*****

Politiklagemyndigheden deltager gerne i en drøftelse af ovenstående.

Med venlig hilsen

Kirsten Dyrman

direktør

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

22. januar 2018

Sendt på mail til sikkerhedskontoret@jm.dk

J.nr.: 2017-4101-0077-7

Sagsbehandler:

Søren Dragsbæk Holm

Dir. tlf.:

Mail: SDH@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsens høringssvar

Justitsministeriet har ved høringsbrev af 20. december 2017 anmodet Domstolsstyrelsen om en udtalelse i anledning af udkast til forslag om lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen) (JM's j.nr. 2017-731-0004)

Udkastet giver ikke Domstolsstyrelsen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

Marc Schack

Fra: Nella Festirstein <nellaf@tinganes.fo>
Sendt: 9. januar 2018 19:24
Til: Justitsministeriet
Cc: 'ro@fo.stm.dk'; Lene Moyell Johansen (lmj@fo.stm.dk)
Emne: Hørings svar fra Færøernes Landsstyre: Lovforslag om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen) - 2017-731-0004 (RIGS-FO Sagsnr.: 2017 - 654)
Vedhæftede filer: Underskrevet høringsbrev (Færøerne).PDF; Høringsliste.PDF; Lovforslag (høringsversion).PDF
Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Til Justitsministeriet, Sikkerhedskontoret

Færøernes Landsstyre har fra Rigsombudsmanden på Færøerne fået tilsendt i høring "Forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen)"

Ifølge lovforslagets § 6 gælder loven § 1 om ændring i Politiloven og § 4 om ændring i Militær straffelov ikke for Færøerne, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de færøske forhold tilsiger, såfremt færøske myndigheder anmoder herom. Det følger endvidere af lovforslagets § 6, at lovens § 2 om ændring i Retsplejeloven ikke gælder for Færøerne.

Færøernes Landsstyre kan herefter konstatere, at § 4 om ændring i lov om forsvarets formål, opgaver og organisaton m.v. ikke er nævnt i territorialbestemmelsen i § 6. Det følger af bemærkningerne på s. 60, at forsvarsloven også finder anvendelse for Færøerne.

Hovedloven, Lov nr. 122 af 27. februar 2001 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v er kundgjort på Færøerne. Loven er senere ændret med lov nr. 568 af 9. juni 2006, § 21 i lov nr. 602 af 12. juni 2013, lov nr. 624 af 12. juni 2013 og lov nr. 625 af 13. juni 2013. Ifølge nævnte loves territorialbestemmelser er ændringer ikke direkte gældende for Færøerne med kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Færøernes Landsstyre skal med henvisning hertil anbefale, at også § 3 i lovforslaget indsættes i § 6, stk. 1, således at denne ændring i lov om forsvarets formål, opgaver og organisaton m.v. også efterfølgende skal kunne sættes i kraft med kongelig anordning.

Venlig hilsen

Nella Festirstein

Afdelingschef

Lagmandens Kontor
Lovafdelingen

Tlf. +298 30 60 00

Direkte tlf. +298 55 80 76

Fra: Lene Moyell Johansen [mailto:lmj@fo.stm.dk]

Sendt: 21. december 2017 11:15

Til: Journalin hjá LMS <journalin@tinganes.fo>

Cc: Nella Festirstein <nellaf@tinganes.fo>

Emne: Vs: Lovforslag om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen) - 2017-731-0004 (RIGS-FO Sagsnr.: 2017 - 654)

Til Løgmannsskrivstovan

Att.: Lógatænastan

Hermed fremsendes i høring "lovforslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov".

Ifølge lovforslagets § 6 gælder loven §§ 1 og 4 ikke for Færøerne, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de færøske forhold tilsiger. Det følger endvidere af lovforslagets § 6, at lovens § 2 ikke gælder for Færøerne.

Det fremgår endvidere, at lovforslaget forventes fremsat den 28. februar 2018.

Eventuelle bemærkninger til lovudkastet kan sendes direkte til Justitsministeriet med samtidig orientering af Rigsombuddet.

Med venlig hilsen
Lene Moyell Johansen
Rigsombudsmand på Færøerne
Postboks 12
FO-110 Tórshavn
Tlf. (mobil) +298 731201
Fax: +298 201220
E-mail (journal): <mailto:ro@fo.stm.dk> ro@fo.stm.dk <about:www.rigsombudsmanden.fo>
www.rigsombudsmanden.fo

Til:

Fra:

Justitsministeriet (jm@jm.dk <mailto:jm@jm.dk>)

Titel:

Lovforslag om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen) - 2017-731-0004

Sendt:

20-12-2017 13:41:00

Se venligst vedhæftede filer.

Med venlig hilsen

IT og Service
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400
<<http://www.justitsministeriet.dk>> www.justitsministeriet.dk <mailto:jm@jm.dk> jm@jm.dk

Høringssvar vedrørende:

Forslag til Lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen)

Det er af afgørende betydning for Grønland, at der ikke sker en forringelse eller en indskrænkning af Forsvarets nuværende muligheder for at bistå Politiet. I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at der naturligvis er ganske særlige forhold, herunder geografiske, der gælder i Grønland, og at der derfor er en række civile opgaver, der alene vil kunne tænkes løftet af Forsvaret, hvilket også er afspejlet i den nuværende ansvarsfordeling mellem Forsvaret og Politiet i Arktis.

Det er derfor også med tilfredshed, at Departementet for Sociale Anliggender, Familie, Ligestilling og Justitsvæsen kan konstatere, at lovforslaget ikke ændrer på Forsvarets nuværende muligheder for at varetage politimæssige opgaver i Arktis, idet det forudsættes, at Justitsministeriet og Forsvarsministeriet først ophæver forsvarslovens § 15 og bekendtgørelse nr. 178 af 10. marts 2008, når og hvis politiloven – efter udtalelse fra Grønlands Selvstyre – sættes i kraft for Grønland, jf. forslagets § 5, stk. 2, og afsnit 2.4 i de almindelige bemærkninger til forslaget.

Der må i øvrigt påregnes at forløbe i omegnen af to år, inden processen for en eventuel vedtagelse af anordningen kan forventes endeligt behandlet i Inatsiartut og Folketinget.

Det bemærkes, at departementet finder, at den foreslåede teknik – ophævelse af § 15 med hjemmel for Justitsministeren til at fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet – komplicerer lovgivningen unødigt, og gør det vanskeligt for borgerne at få klarhed over om, hvorvidt forsvarslovens § 15 gælder for Grønland eller ej. Vi foreslår derfor, at forslagets § 3, nr. 2 ændres som f.eks. på følgende vis:

"§ 15 ophæves dog ikke for Grønland". (Eller tilsvarende formulering). § 15 kan så ophæves for Grønland, hvis/når politiloven sættes i kraft for Grønland.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Kasper Bøgh Jensen
kabj@nanoq.gl
+45 71314889

24-01-2018
Sags nr. 2017 - 29000
Akt. id. 7131973

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: inliian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark

sikkerhedskontoret@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE
MOBIL 9132 5673
MABR@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 17/02845-2

HØRING OVER UDKAST TIL LOVFORSLAG OM ÆNDRING AF POLITILOVEN MV. (FORSVARETS BISTAND TIL POLITIET OG UDVIDELSE AF POLITIKLAGEORDNINGEN)

24. JANUAR 2018

Justitsministeriet har ved e-mail af 20. december 2017 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til et udkast til lovforslag om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militære straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen).

SAMMENFATNING

Indledningsvist finder Instituttet det positivt, at regeringen har taget initiativ til at opdatere reguleringen om politiets mulighed for at anmode Forsvaret om bistand til politiets opgaver.

Sammenfattende finder instituttet, at udkastet til lovforslag bør præciseres på en række områder med henblik på at sikre borgerens rettigheder ved Forsvarets eventuelle magtanvendelse i borgernære operationer i Danmark.

Først og fremmest anbefaler instituttet, at militær magtanvendelse i Danmark, herunder særligt på landjorden og direkte over for borgerne, bør være en snævert anvendt undtagelse til politiets myndighedsudøvelse.

Derudover anbefaler instituttet, at Forsvarets personel indsat i borgernære politimyndighedsopgaver skal være uddannet i relevant lovgivning, herunder politi- og retsplejeloven samt menneskeretten, på et niveau svarende til politiuddannelsens grundskole. Instituttet anbefaler videre, at Forsvarets personel ikke bemyndiges politimæssige beføjelser uden denne uddannelse.

Endelig har instituttet en række bemærkninger til politiets almindelige ressourcesituation, Forsvarets bistand til specialoperationer samt Forsvarets mulige civile magtanvendelse ved politioperationer.

Nedenfor følger instituttets samlede bemærkninger til udkastet:

GENERELT OM FORSVARETS VARETAGELSE AF POLITIMYNDIGHEDSOPGAVER

Instituttet finder, at der menneskeretligt skal sondres mellem henholdsvis teknisk og materiel støtte, myndighedsopgaver generelt og varetagelsen af almindelig politimyndighedsopgaver.

I udgangspunktet er de to første kategorier uproblematisk, idet de omhandler situationer, hvor en teknisk kompetence eller materielkapacitet er tillagt Forsvaret, samt situationer hvor staten har behov for personel til gennemførelsen af generelle myndighedsopgaver, f.eks. eftersøgning af genstande eller anden ikke-borgerrettet politimyndighedstilstedeværelse.

Den sidste kategori om varetagelse af almindelige politimyndighedsopgaver kan derimod være problematisk, idet almindelige politimyndighedsopgaver typisk indebærer beføjelser til magtudøvelse over for borgerne, hvor borgernes rettigheder skal respekteres og overholdes.

Den foreslåede ordning omfatter opgaver, der falder inden for politiets almindelige myndighedsudøvelse, f.eks. kontrol- og tilsynsopgaver (den foreslåede § 22a, stk. 1, nr. 2 i politiloven) og bevogtnings- og patruljeringsopgaver mv. (den foreslåede § 22a, stk. 1, nr. 3 i samme lov). Der er således tale om deciderede politimyndigheds- og ordenshåndhævelsesopgaver, der går udover, hvad f.eks. Hjemmeværnet almindeligvis bistår politiet med. For Hjemmeværnets opgaver, som i udgangspunktet er omfattet af forslaget § 22a, stk. nr. 1., vil der til tider være tale om en konkret vurdering i forhold til, hvorvidt der er tale om generel myndighedshåndhævelse eller varetagelse af politimyndighedsopgaver.

Den foreslåede § 22 a regulerer alene politiets adgang til at anmode Forsvaret om bistand. Bestemmelsen regulerer derimod ikke Forsvarets adgang til – og mulighed for – at yde bistand til politiet og indebærer dermed heller ikke nogen pligt for Forsvaret til at yde bistand. Dette finder instituttet positivt. Det er instituttets opfattelse, at militær magtanvendelse i Danmark, herunder særligt på landjorden og direkte over for borgerne, bør være en snævert anvendt undtagelse til politiets myndighedsudøvelse.

PERMANENT BISTAND FRA FORSVARET TIL ALMINDELIGE BORGERNÆRE POLITIMYNDIGHEDSOPGAVER

UDKASTET TIL LOVFORSLAG

Udgangspunktet efter den foreslåede regulering vil som efter gældende ret være, at løsningen af almindelige politimyndighedsopgaver skal varetages af politiets personale og med materiel som politiet råder over. Politiet kan i medfør af de i den foreslåede § 22a, stk. 1, nr. 1-7, oplistede tilfælde anmode om og modtage bistand fra Forsvaret, hvis politiets egne personale- og materielmæssige ressourcer ikke er tilstrækkelige eller egnede til at løse en specifik opgave, jf. udkastets § 22a, stk. 2.

Udover løbende bistand til politiets opgavevaretagelse, så åbner lovforslaget, se bemærkningerne til lovforslaget pkt. 2.1.3.1 (s. 15m) og til § 22a (s. 34), også op for, at Forsvaret mere permanent kan bistå politiet med almindelige politimyndighedsopgaver på landjorden, f.eks. i forbindelse med grænsekontrol og bevogtningsopgaver.

INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Der synes at være et modsætningsforhold mellem Forsvarets mulige permanente overtagelse af almindelige politimyndighedsopgaver som grænsekontrol samt bevogtningsopgaver og udgangspunktet i § 22a, stk. 2, hvorefter der skal være tale om ressourceproblemer hos politiet, før en anmodning om bistand fra Forsvaret kan fremsættes.

Instituttet er af den opfattelse, at det i henhold til formålsbestemmelserne i politiloven vil være problematisk, såfremt politiet skulle kunne komme i en situation, hvor politiet permanent er i en sådan ressourcemangel, at politiet vurderer, at der er behov for bistand fra Forsvaret til varetagelse af almindelige politimyndighedsopgaver.

- Instituttet anbefaler, at Justitsministeriet i henhold til formålsbestemmelserne i politiloven i udkastets bemærkninger redegør for Forsvarets mulige permanente overtagelse af almindelige politimyndighedsopgaver.

ANMODNING OM BISTAND BASERET PÅ POLITIETS POLITIFAGLIGE PRIORITERING AF RESSOURCER

Udgangspunktet efter den foreslåede regulering vil som nævnt ovenfor være, at politiet kan anmode om og modtage bistand fra Forsvaret, hvis politiets egne personale- og materielmæssige ressourcer ikke er tilstrækkelige eller egnede til at løse en specifik opgave indenfor et givent område, jf. udkastets § 22a, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til udkastets § 22a, stk. 2 (s. 42), at politiet også har mulighed for at anmode Forsvaret om den i udkastets § 22a, stk. 1, nr. 1-7, listede bistand i situationer, hvor politiet har ressourcer, der vil kunne løse en opgave, men hvor ressourcerne som følge af en politifaglig vurdering prioriteres til andre opgaver.

INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Instituttet finder det problematisk, at politiet i tilfælde uden for reel ressourcemangel i medfør af lovforslagets § 22a, stk. 2, kan anmode Forsvaret om bistand til opgaver som er tillagt politiet efter politiloven. Lovforslaget indeholder ingen udtømmende opstilling af de nærmere situationer, hvor en politifaglig vurdering kan føre til en anmodning om bistand fra Forsvaret, og lovforslaget definerer heller ikke, i hvilket omfang bistand fra Forsvaret efter denne bestemmelse kan ydes til politiets opgaver.

- Instituttet anbefaler, at Justitsministeriet i udkastets bemærkninger redegør for, hvilke situationer en politifaglig vurdering kan medføre fravigelser af udgangspunktet i udkastet § 22a, stk. 2, om, at politiet kun kan anmode om Forsvarets bistand, hvis politiets egne ressourcer ikke er tilstrækkelige eller egnede.

FORSVARETS BISTAND TIL POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTES OPERATIONER

UDKASTET TIL LOVFORSLAG

Det foreslås i § 22 a, stk. 1, nr. 5, at politiet vil kunne anmode Forsvaret om bistand til et antal af særlige specialoperationer, der typisk varetages af Politiets Efterretningstjenestes enheder.

Den foreslåede ordning er ifølge bemærkningerne til § 22a (s. 39) ikke begrænset til tilfælde, hvor politiet ikke selv råder over det fornødne materiel, jf. udkastets § 22 a, stk. 2, eller i øvrigt begrænset til bestemte af specialstyrkernes opgaver, men indeholder derimod muligheden for, at Forsvaret generelt understøtter Politiets Efterretningstjenestes specialuddannede styrkers opgavevaretagelse.

Forsvarets bistand vil typisk bestå af støtte fra Forsvarets specialoperationsenheder, Jægerkorpset og Frømandskorpset.

INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Anvendelsen af militære specialenheder til særlige politimyndighedsoperationer er anerkendt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol som værende naturlig i forhold til en specifik operations farlighed, sammenholdt med de militære specialenheders særlige træning og kompetencer, se hertil McCann m.fl. v. Det Forenede Kongerige (nr. 18984/91) af 27. september 1995.

Instituttet er i den forbindelse af den opfattelse, at det ikke er i strid med menneskeretten, at militære specialenheder i konkrete operationer bidrager til eller udfører særlige politimyndighedsoperationer, såfremt dette er i overensstemmelse med national, dansk lov.

Det er imidlertid instituttets vurdering, at en permanent eller generel inddragelse af Forsvarets specialenheder i Politiets Efterretningstjenestes specialoperationer vil være problematisk i henhold til politiloven og forsvarslovens formålsbestemmelser.

Instituttet finder således, at også specialpolitioperationer som altovervejende hovedregel bør udføres af politiets enheder. Det bemærkes, at man dermed også vil undgå, at væbnet militær magtanvendelse på dansk grund bliver en normalt tilstand.

- Instituttet anbefaler, at Justitsministeriet præciserer lovteksten i udkastet, således at Forsvarets specialoperationsenheder ikke generelt understøtter politiets specialenheder, men kun bidrager til specialpolitioperationer som følge af konkrete taktisk-operationelle overvejelser eller ved politiets konkrete ressourcemangel.

KVALIFICERET UDDANNELSE AF FORSVARETS PERSONEL FORUD FOR BORGERNÆR POLITIMYNDIGHEDSUDØVELSE

UDKASTET TIL LOVFORSLAG

Det er i lovforslaget § 22b anført, at nærmere udvalgt personale fra Forsvaret kan bemyndiges til at udøve beføjelser, som tilkommer politiet efter politilovens kapitel 3-5 og retsplejelovens kapitel 69, 72, 73, 74 og 75 b. Bemyndigelse til disse politimæssige beføjelser sker efter rigspolitechefens eller chefen for Politiets Efterretningstjenestes nærmere bestemmelse og efter godkendelse fra forsvarsministeren eller den, der af ministeren bemyndiges hertil.

Bemyndigelse af Forsvarets personel til at udøve politimæssige beføjelser kan ifølge bemærkningerne pkt. 2.1.3.3 (s. 18-19) kun gives, hvis det omfattede personel i relevant omfang har modtaget uddannelse i udøvelsen af de politimæssige beføjelser, som bemyndigelsen omfatter, herunder reglerne herfor. Det er ifølge samme bemærkninger politiet, der er ansvarlig for den relevante uddannelse af Forsvarets personel.

Bemærkninger indebærer videre, at der efter omstændighederne i særligt påtrængende tilfælde kan ses bort fra de nævnte uddannelseskra v i forbindelse med bemyndigelse af politibeføjelser, hvis det militære personel er i stand til at udføre de pågældende opgaver på baggrund af deres almindelige uddannelse og kompetencer fra deres virke i Forsvaret og efter at have modtaget de fornødne

instruktioner i reglerne for og udøvelse af de specifikke politimæssige beføjelser omfattet af bemyndigelsen.

INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Forsvarets personel er som udgangspunkt trænet i den humanitære folkeret og reglerne for magtanvendelse under væbnet konflikt. Forslaget indebærer i sin nuværende form, at Forsvarets personel uden yderligere politiuddannelse kan blive indsat i borgernære operationer på dansk grund. Dette kan indebære situationer, hvor Forsvarets personel uden viden om relevant retsgrundlag og borgerens rettigheder udøver politimyndighed overfor borgeren, herunder potentielt skarpe situationer, hvor magt anvendes. Instituttet finder dette retssikkerhedsmæssigt problematisk.

Instituttet er af den opfattelse, at opgaver, hvor der er eller kan blive tale om udførelsen af almindelige politimyndighedsudøvelse over for borgerne, kun bør udføres af politiet eller af myndigheder uddannet og bemyndiget som en politimyndighed. Fravigelser af dette udgangspunkt er problematisk i forhold til at sikre borgerens rettigheder ved mødet med ordensmagten.

Det er instituttets opfattelse, at Forsvarets personel ikke skal indsættes i borgernære operationer uden en kvalificeret politiuddannelse. Instituttet anbefaler, at det skal være et krav for en sådan indsættelse, at Forsvarets personel har gennemgået en uddannelse i de beføjelser, som de efter lovforslagets § 22b, stk. 2, kan tildeles, herunder relevant lovgivning såsom politi- og retsplejeloven samt menneskeretten. Instituttet finder, at uddannelsen indholdsmæssigt bør svare til, hvad der kræves for gennemførelse af politiuddannelsens grundskole for de relevante områder.

Instituttet er videre af den opfattelse, at Forsvarets personel ikke i nogen situationer bør kunne bemyndiges politimæssige beføjelser uden det nævnte uddannelseskra. Instituttet kritiserer på den baggrund, at Justitsministeriet i lovforslagets nuværende form finder, at der almindeligvis ikke vil være behov for at tildele forsvarspersonel politimæssige beføjelser – og dermed krav om en politimæssig uddannelse – i forbindelse med kontrol- og tilsynsopgaver, idet disse må anses som værende almindelige politimyndighedsopgaver.

- Instituttet anbefaler, at Forsvarets personel indsat i borgernære politimyndighedsopgaver skal være uddannet i relevant lovgivning, herunder politi- og retsplejeloven samt menneskeretten, på et niveau svarende til politiuddannelsens grundskole.

FORSVARETS MULIGE CIVILE MAGTANVENDELSE

UDKASTET TIL LOVFORSLAG

Lovforslagets indebærer som nævnt ovenfor i sin nuværende form muligheden for, at Forsvaret bidrager til politiets opgaver uden politibemyndigelse og –uddannelse. I den situation vil Forsvarets personel i medfør af bemærkningerne til pkt. 2.1.3.3. (s. 18) ved bistand til politiet uden bemyndigelse af politimæssige beføjelser udøve magt i overensstemmelse med retsplejelovens almindelige regler herom, herunder reglerne for civil anholdelse og efterfølgende sikkerhedsmæssig visitation. Der vil i forbindelse hermed kunne anvendes nødvendig, forsvarlig og proportional magt efter de almindelige regler om nødværge og nødret i straffelovens §§ 13 og 14.

Ifølge bemærkning til § 22b (s. 45) vil det være politiet, der er ansvarlig for en given opgaves løsning, herunder bære et eventuelt erstatningsansvar efter de almindelige regler herom for fejl og forsømmelser, som måtte finde sted i forbindelse med opgaveløsningen.

INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Lovforslaget forholder sig ikke til, hvad borgerens retsstilling vil være i forbindelse med eventuelle følgevirkninger af at blive udsat for den nævnte civile magtanvendelse foretaget af militært trænede personer, der uden politimæssige beføjelser dog udøver lovvedtaget myndighedshåndhævelse. Lovforslaget forholder sig videre ikke til den problemstilling, at bevæbnet personel fra Forsvaret i forbindelse med bistand til politimyndighedsopgaver, men uden politimæssige beføjelser og -uddannelse, kan komme i konflikt med borgere, der medfører anvendelse af de til rådighedsværende magtmidler, herunder skydevåben. Dette vil medføre en civil magtudøvelse, der ikke umiddelbart vil være lovlig i forhold til lovgivningens almindelige regler. Der findes således ikke en situation i dansk lovgivning, hvor en civil berettiget kan anvende militære standardvåben i det offentlige rum. Lovforslaget vurderes i forlængelse heraf ikke fyldestgørende.

Forslaget forholder sig videre ikke til, hvilke specifikke regler for fejl og forsømmelser, der gælder for henholdsvis en civil borger, det militære personel samt ledende politipersonel i den situation, hvor ikke-bemyndiget militært personel har anvendt magt i det offentlige rum, herunder eventuelle forskelle i vurderingen af de forskellige implicerede parter.

De omtalte almindelige regler for en vurdering af fejl og forsømmelser i forbindelse med opgaveløsningen kan netop ikke anses som værende almindelige, da der er tale om vurderinger af personers fejl og forsømmelser udenfor de almindeligt relevante rammer, f.eks. for

ledende politipersonel, der vil kunne komme til at stå til ansvar for handlinger begået af ikke-politiuddannet personel trænet i magtanvendelse på en anden måde end politipersonel.

Instituttet vurderer i forlængelse heraf, at der er behov for en afklaring af lovforslagets definition på almindelige regler for fejl og forsømmelser. Vurderingen bør efter Instituttets opfattelse omfatte alle relevante aktører i forbindelse med Forsvarets eventuelle magtanvendelse i det offentlige rum, hvor det pågældende militære personel ikke er bemyndiget politimæssige beføjelser.

- Det anbefales, at ministeriet redegør for ansvar for og konsekvenser ved Forsvarets magtanvendelse i situationer, hvor der ikke er blevet bemyndiget politimæssige beføjelser. Instituttet anbefaler, at redegørelsen indeholder en vurdering af borgerens retsstilling i forbindelse hermed.

Der henvises til ministeriets sagsnr. 2017-731-0004

Med venlig hilsen

Christoffer Badse

AFDELINGSCHEF

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt per email til sikkerhedskontoret@jm.dk

IT-Politisk Forening
c/o Jesper Lund
Carl Bernhards Vej 15, 2.tv
1817 Frederiksberg C

E-mail : bestyrelsen@itpol.dk
Web : <http://www.itpol.dk>

Dato : 23. januar 2018

Hørings svar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen)

IT-Politisk Forenings bemærkninger til lovforslaget vedrører alene spørgsmålet om, hvorvidt Forsvarets bistand til politiet kan inkludere indgreb omfattet af retsplejelovens kapitel 71 (specielt indgreb i meddeleleshemmeligheden, observation og dataaflysning). På dette punkt er der efter vores opfattelse behov for en præcisering af lovforslaget.

Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.2 samt den foreslåede § 22 b, stk. 1 i politiloven, at Forsvarets bistand er underlagt de samme regler, som gælder hvis politiet selv havde udført opgaven. Endvidere fremgår det af de specielle bemærkninger til den foreslåede § 22 b, stk. 2 i politiloven, at stk. 2 indeholder en udtømmende regulering af de politimæssige beføjelser, som forsvarspersonalet vil kunne bemyndiges til at udøve for politiet. Den udtømmende liste i § 22 b, stk. 2 omfatter ikke retsplejelovens kapitel 71.

På den baggrund undrer det derfor IT-Politisk Forening, at der i bemærkningerne til den foreslåede § 22 a, stk. 1 nr. 5 i politiloven henvises til muligheden for bistand fra Forsvarets særlige enheder, der håndterer teknisk og elektronisk indhentning. Hvis "elektronisk indhentning" i denne sammenhæng kan omfatte Forsvarets Efterretningstjenestes indhentning af information, vil det

typisk omfatte indhold og metadata for elektronisk kommunikation. For politiet vil det generelt være et indgreb, som er omfattet af retsplejelovens kapitel 71.

Af den foreslåede § 22 b, stk. 3 i politiloven fremgår det endvidere, at § 22 b, stk. 1 og 2 ikke finder anvendelse for varetagelsen af politimæssige opgaver til søs og i luften i forbindelse med Forsvarets øvrige opgavevaretagelse. Efter den foreslåede § 22 c, stk. 2 kan Justitsministeren fastsætte nærmere regler, der tager højde for de særlige forhold, som gør sig gældende til søs og i luften.

Efter IT-Politisk Forenings læsning af lovforslaget er det uklart, om hjemlen til Justitsministeren i § 22 c, stk. 2 giver mulighed for, at Forsvaret fra luften kan udføre overvågningsopgaver, som er reguleret af retsplejelovens kapitel 71, hvis politiet selv udfører dem, eller måske endda overvågningsopgaver, som politiet slet ikke vil have mulighed for at udføre inden for retsplejelovens rammer. Eksempler på dette kunne være overvågning af hele Nørrebro med TV-kamera fra et fly, hvor de anvendte kameravinkler kan give mulighed for at filme ikke frit tilgængelige steder, eller brug af såkaldte IMSI-catchers fra lavtgående fly for at registrere alle mobiltelefoner, der befinder sig i et bestemt område (en metode der har været benyttet af politiet i USA). Retsplejeloven giver ikke politiet hjemmel til at bruge IMSI catchers, jf. Justitsministerens besvarelse af spørgsmål 1291 REU Alm. del 2013-14 og Strafferetsplejeudvalgets udtalelse om telefonskanning af september 2006.

IT-Politisk Forening vil anbefale, at det i lovforslagets bemærkninger bliver præciseret, at hjemlen i § 22 c, stk. 2 ikke kan anvendes til at lade Forsvaret udføre overvågningsopgaver rettet mod borgerne, hvis disse overvågningsopgaver er omfattet af retsplejelovens kapitel 71, når politiet selv udfører dem.

**LANDSFORENINGEN af
FORSVARSADVOKATER**

Justitsministeriet

sikkerhedskontoret@jm.dk

Formand: Kristian Mølgaard

Solbjergvej 3. 2.

2000 Frederiksberg

20 64 44 23

krm@boelskifteadvokater.dk

Sekretariat: Peter Trudso

Farvergade 27 D. 1. sal

1463 København K

28 13 64 95

pt@strafferetsadvokaten.dk

www.lfa.dk

15. januar 2018

2017-731-0004, Høring over udkast til forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen)

Ved e-mail af 20. december 2017 har Justitsministeriet anmodet Landsforeningen af Forsvarsadvokater om bemærkninger til ovennævnte.

Høringen har været drøftet i Landsforeningen af Forsvarsadvokaters bestyrelse, der ikke har bemærkninger.

Med venlig hilsen

Kristian Mølgaard

Justitsministeriet
Sikkerhedskontoret

Sendt til: sikkerhedskontoret@jm.dk

Politiets Efterretningstjeneste
Klausdalsbrovej 1
DK-2860 Søborg
Telefon: +45 33 14 88 88
Telefax: +45 45 15 01 90
E-mail: pet@pet.dk
Web: www.pet.dk

Dato: 31. januar 2018
Jour. Nr. 0101-06-139/KBS

Journalnummer bedes oplyst
ved henvendelse

Justitsministeriet har ved e-mail af 20. december 2017 anmodet Politiets Efterretningstjeneste (PET) om bemærkninger til udkast til lov om ændring af politiloven og retsplejeloven mv. (forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen).

PET skal i den anledning oplyse, at PET ikke har bemærkninger til det fremsendte udkast.

Med venlig hilsen

Christina Fløystrup
sekretariatschef

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Sikkerhedskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 23. januar 2018

JOURNAL NR.
RA-2017-3200601-15

SAGSBEHANDLER: PLN/

Deres j.nr. 2017-731-0004

Justitsministeriet har ved e-mail af 20. december 2017 anmodet om udtalelse om udkast til forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen).

Jeg kan oplyse, at jeg ikke har bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Pernille Langermann-Nielsen
Vicestatsadvokat

Justitsministeriet
Sikkerhedskontoret

24. januar 2018 RIGSPOLITIET

Politiområdet

National Beredskabsafdeling

Ejby Industrivej 125 - 135
2600 Glostrup

Telefon: 45153310

Telefax: 45150005

Mail: nba@politi.dk

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen)

Ved skrivelse af 20. december 2017 har Justitsministeriet sendt udkast til forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen) og anmodet om Rigspolitiets eventuelle bemærkninger hertil.

Indledningsvis bemærkes, at Rigspolitiets er enig i det hensigtsmæssige i, at der med lovforslaget sker en lovmæssig forankring af den assistance, som politiet modtager fra forsvaret, og en retlig regulering af rammerne for denne assistance.

Det er imidlertid Rigspolitiets opfattelse, at der på et enkelt punkt er behov for at uddybe lovforslagets bemærkninger. Dette gælder i forhold til den foreslåede bestemmelse i § 22 d om oprettelse af midlertidige militære områder for herved at tilvejebringe en klarere ramme for den beslutningsproces, der skal føre til etablering af sådanne områder.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 22 d, at justitsministeren efter forhandling med forsvarsministeren kan fastsætte regler om Forsvarets adgang til at træffe foranstaltninger om at oprette midlertidige militære områder med henblik på at forebygge og afværge fare for dansk og udenlandsk militært personale og materiel, der befinder sig uden for faste militære områder her i landet.

Det følger af bemærkningerne til lovforslaget, at det f.eks. vil kunne være relevant at etablere sådanne midlertidige militære områder på civile havneområder i forbindelse med ind- og udskibning af dansk eller udenlandsk militært personale eller materiel, ved midlertidige oprettede lejre eller depoter, eller i forbindelse med bevogtning af militært materiel, der har nedbrud på civilt område.

Herudover fremgår det af bemærkningerne, at når et midlertidigt militært område er etableret, vil det – så længe det er etableret – have samme status som et fast militært område. Det indebærer, at Forsvaret har ansvaret for at opretholde orden og sikkerhed på

området, og Forsvaret vil herunder kunne varetage bevæbnet bevogtning med eget personale i henhold til de militære regler. Som led heri vil der f.eks. i visse tilfælde uden retskendelse kunne foretages ransagning på det midlertidige militære område efter militær retsplejelovs § 12, ligesom der efter militær retsplejelovs § 13 uden retskendelse vil kunne foretages kontrol af indholdet af tøj, bagage, tasker mv. og af transportmidler ved indgang til og udgang fra det midlertidige militære område.

Endelig fremgår det af bemærkningerne, at der i de regler, som udstedes i medfør af bestemmelsen, vil kunne fastsættes nærmere procedurer for etablering af de midlertidige militære områder, herunder regler om, at etablering kræver samtykke fra politiet, ligesom der kan fastsættes nærmere regler om Forsvarets samarbejde med politiet i forbindelse med anvendelsen af midlertidigt etablerede militære områder. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om tydelig afmærkning (skiltning mv.), så det vil være klart for borgerne, at der er tale om et (midlertidigt) militært område.

Det er Rigspolitiets opfattelse, at det i langt de fleste tilfælde vil være uproblematisk at etablere midlertidige militære områder og herved overdrage ansvaret for at opretholde orden og sikkerhed på området til Forsvaret. Dette vil f.eks. som oftest være tilfældet i forbindelse med etablering af midlertidige militære områder i forbindelse med ind- og udskibning samt ved flådebesøg.

Der vil imidlertid kunne være situationer, hvor det ikke er uproblematisk at etablere midlertidige militære områder, fordi der er tale om et mere komplekst situationsbillede i forhold til den civile udnyttelse af området, der igen har betydning for den politimæssige opgavevaretagelse. Dette kan f.eks. være tilfældet i forbindelse med flådebesøg i havne, hvor infrastrukturen indebærer, at der er boliger og butikker meget tæt på selve havnekajen. Det kan endvidere være tilfældet i forbindelse med nedbrud af militært materiale i et bebygget område, f.eks. en lastbil med våbentransport, der bryder ned, eller en helikopter, der sikkerhedslander.

I sådanne situationer er der mange hensyn, der gør, at det ikke er uproblematisk at overdrage det fulde ansvar for sikkerhed og orden til Forsvaret.

Det er på denne baggrund Rigspolitiets opfattelse, at det bør fremgå af bemærkningerne, at beslutningen om at etablere et midlertidigt militært område koordineres mellem Forsvaret og den stedlige politidirektør, men at den endelige afgørelse heraf er politidirektørens på baggrund af en konkret politimæssig vurdering af bl.a. følgende forhold:

- Hensigtsmæssigheden ved, at Forsvaret varetager ansvaret for sikkerhed og orden.

- Hensynet til civilbefolkningens opfattelse og forståelse for situationen, hvis ansvaret for opretholdelse sikkerhed og orden overdrages til Forsvaret
- En afvejning af det til enhver tid gældende situationsbillede i området (kriminalitetsbillede, hensynet til infrastruktur mv., håndtering af opkald til 112 og 114 i det pågældende område og politiets koordinerende ledelse i forhold til hændelser, der måtte indtræffe i det pågældende område) og betydningen for dette i forhold til at etablere et midlertidigt militært område.

Side 3

Herudover giver udkastet til lovforslaget ikke Rigspolitiet anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Uffe Stormly
politiinspektør

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: 9. januar 2018
Sagsnr.: 2018-152-37
Dok.: 12535

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen)

Ved e-mail af 20. december 2017 har Justitsministeriet anmodet Tilsynet med Efterretningstjenesterne om en udtalelse vedrørende ovennævnte lovforslag.

I den anledning kan tilsynet oplyse, at udkastet ikke giver anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen
Tilsynet med Efterretningstjenesterne

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Emil Bock Greve', is written over the typed name and title.

Emil Bock Greve
Sekretariatschef

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Sikkerhedskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. mail til sikkerhedskontoret@jm.dk

J.nr. 40A-VL-108-17
Den 21/12-2017

Justitsministeriet har ved brev af 20. december 2017 (sagsnr. 2017-731-0004) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Helle Bertung". The signature is fluid and cursive, extending to the right with a long, sweeping tail.

Helle Bertung

Østre Landsret
Præsidenten

Den **22 DEC. 2017.**
J.nr. 40A-ØL-113-17
Init: cr

Justitsministeriets
Sikkerhedskontoret

Sendt pr. mail til sikkerhedskontoret@jm.dk

Justitsministeriet har ved brev af 20. december 2017 (Sagsnr. 2017-731-0004) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af politiloven, retsplejeloven, forsvarsloven og militær straffelov (Forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Ellen Busck Porsbo